

There are no translations available.

Tuleb õnnest särav inimene, ta on võitnud mõne võistluse, esinenud edukalt mõnel kontserdil või teinud muud tähelepanuväärset. Tema ette kerkib nagu võluväel reporter ja küsib: „Mis tunne on?“ „Emotsioonid on laes,“ vastab õnnelik küsitletav.

Miks peaksid emotsioonid olema laes? See, et rõõm inimesi piltlikus mõttes üles kergitab, on muidugi vana lugu. Eesti keeles on olemas isegi ütlemine *hüppas rõõmust lakke*, millega kirjeldatakse ülevoolavat rõõmu või õnne. Kas aga suudaksite kujutleda, et keegi vastaks praegusajal ajakirjanikule, et hüppaks või rõõmust lakke? Vist mitte.

Kust see tuleb, et *emotsioonid* on laes? Või siis *adrenaliin*, nagu ka mõnikord öeldakse. Uutel väljenditel on sageli laenuline taust ja siingi paistab olevat eeskujusid. Sõnad

emotsioon

ja

adrenaliin

toovad silme ette inglise ütlemised

emotions are running high

ja

adrenaline is running high

. Väljend

to run high

esineb sageli koos tundeid väljendavate sõnadega ning näitab siis nende tunnete tugevust ehk intensiivsust. Kui nüüd keegi ütleb, et

emotions are running high

, siis on ta tõenäoliselt millestki väga elevel või lausa erutatud.

Adrenaliin on aine, hormoon, ja selle puhul saab rääkida sisaldusest. Kui sisaldus on suur, siis võib ju ka öelda, et tase on kõrge, ning sealt pole lagigi enam kaugel. Mõõteriistadegi kohta öeldakse mõnikord, et näit on laes – meile tuntuim sageli lakke lööv mõõdik on kahtlemata *nunn umeeter*

.

Otsesema viite lae poole annavad soome väljendid. Soome keeles öeldakse *tunnelma oli*

korkealla

, mille

eesti vaste võiks olla

meeleolu oli ülihea,

tuju oli suurepärane
, ja öeldakse ka
tunnelma nousi kattoon
ehk
meeleolu tõusis haripunkti
või sõna-sõnalt tõlkides
meeleolu tõusis lakke
. Kas see on üks meie
lae
-metafoori eeskujusid?

Uute väljendite kasutusele võtmise põhjus võib muu hulgas olla uudsuse taotlus, silmapaistmise soov. Kui aga juba igal teisel on emotsioonid või adrenaliin laes või löövad lakke, hakkavad uudsena mõjuma hoopis need, kes *on rõõmsad, väga rõõmsad või ülirõõmsad*, kelle *tuju on suurepärane* või kelle *meeleolu on ülev*, kes *on väga elevil*, kes *keevad rõõmust üle* või kelle *tunded keevad üle* või kes *hüppaks rõõmust lakke*. Ootame-loodame.

„Mis selle *absoluutselt*-sõnaga saab?“ küsib nüüd tähelepanelik lugeja. Saagu see, mida on õpetatud Johannes Silveti inglise-eesti sõnaraamatus: „absolutely!“ – „jah, muidugi!“.

Maire Raadik (Postimees AK 03.06.2016)